

prof. dr hab. Wojciech Maciejowski
Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka
Akademia Muzyczna w Poznaniu

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Zlecniodawca opinii:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie.

Zlecenie podjęto na podstawie pisma Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC z dnia 14.10.2024 roku, dotyczącego decyzji Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC w sprawie powierzenia mojej osobie funkcji recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora panu Jintang Luo w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne, na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Do zlecenia dołączono następującą dokumentację:

- pismo przewodnie Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC z dnia 10.04.2024 r.,
- dzieło artystyczne w formie nagrania CD, uzupełnione o link https://chopinedupl-my.sharepoint.com/:f/g/personal/ewa_obiedzinska_adm_chopin_edu_pl/EiJ9Oam6vrZGt5MUZz1oGUABMUCwKajJsui9FDLlsYgCZw?e=IB4aTK,
- opis dzieła artystycznego,
- oświadczenie promotora z dnia 08.07.2024 r.

Recenzja pracy doktorskiej

Praca doktorska pana Jintang Luo pt. „Weryzm jako źródło idei muzycznych i dramatycznych w operze – na przykładzie włoskiej opery *Cyganeria* i chińskiej opery *Smutek*”, składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu tego dzieła.

Wybór tematu pracy jest wypadkową zainteresowań autora włoską literaturą operową końca XIX i początku XX wieku oraz odnajdywaniem jej odniesienia w muzycznych i dramatycznych ideach opery chińskiej końca XX wieku, pogłębioną własnym doświadczeniem wykonawczym. Autor stawia przed sobą cztery podstawowe cele, które praca ma spełniać. Pierwszy to analiza i charakterystyka stanu badań oraz literatury przedmiotu dotyczących weryzmu w muzyce europejskiej oraz ukształtowanie i realizacja idei weryzmu w muzyce chińskiej, drugi – przedstawienie procesu realizacji idei weryzmu w operze G. Pucciniego „*Cyganeria*”, trzeci – odzwierciedlenie i opis sposobu realizacji weryzmu jako źródła myśli muzycznej i dramatycznej opery chińskiej *Smutek*, czwarty – usystematyzowanie omawianej problematyki w aspekcie praktycznym, w oparciu o analizę wybranych dzieł operowych.

Mając powyższe na uwadze stwierdzam, że temat pracy doktorskiej jest w pełni uzasadniony. Ponadto, poprzez ukazanie odrębnych kulturowo i historycznie tradycji nie tylko

muzycznych, stanowi doskonały materiał porównawczy, istotny dla wzajemnego zrozumienia istoty przenikania myśli estetycznych i kierunków sztuki.

Dzieło artystyczne

Nagranie załączone na nośniku elektronicznym niestety nie zawiera informacji, kiedy i gdzie zostało zrealizowane. Można się domyślać, że dokonano nagrań w Sali Koncertowej UMFC w Warszawie. Realizatorem nagrania jest dr hab. Ewa Lasocka.

Autorami nagrania są: Jintang Lou – *tenor* oraz Yan Rong – *fortepian*. Nie wskazano również kto jest współwykonawcą zarejestrowanych duetów.

W sumie nagrano 11 arii i duetów, które podzielono na dwie grupy:

* opera *Cyganeria* Giacomo Pucciniego:

1. *Che gelida manina* – aria Rudolfa z I aktu
2. *O soave fanciulla* – duet Rudolfa i Mimi z I aktu
3. *In un coupe?* – duet Rudolfa i Mimi z IV aktu
4. *Sono andati* – duet Rudolfa i Mimi z IV aktu

* opera *Smutek* Shi Guangnama

5. *Odebrała mi serce* (tł.) – aria Juan Sheng z I aktu
6. *Złoty blask jesieni* (tł.) – aria Juan Sheng z II aktu
7. *Życie ach życie* (tł.) – aria Juan Sheng z III aktu
8. *Ostry miecz przebija moje serce* (tł.) – aria Juan Sheng z III aktu
9. *Kwiat glicynii* (tł.) – duet Juan Sheng i Zi Jun z I aktu
10. *Przerazająca cisza* (tł.) – duet Juan Sheng i Zi Jun z III aktu
11. *Nie możemy się rozdzielić* (tł.) – duet Juan Sheng i Zi Jun z III aktu

Przedstawione nagranie nie budzi zastrzeżeń. Pan Jintang Lou dysponuje ładnym, jasno brzmiącym głosem tenorowym, bardzo dobrze wpisującym się we włoski repertuar operowy. Głos prowadzonym jest pewnie i bez forsowania, wyrównany w całej skali z pewnymi i efektownymi dźwiękami w górnym odcinku skali. Artysta dysponuje dużym zasobem środków ekspresyjnych stosowanych z wyczuciem i opartych na nienagannej technice wokalne. Głos pana Jintang Lou poprzez stosowanie właściwej artykulacji tekstu włoskiego, jak i chińskiego pozwala mu na interpretację zróżnicowaną stylistycznie i wyrazowo zarówno w ariach, jak i duetach. Właściwe prowadzenie głosu legato przywołuje w wyobraźni słuchacza najlepszych włoskich tenorów bel canto. Wszystko to sprawia, że nagrania słucha się z bardzo dużym zaciekawieniem. Współpraca z pianistą i wokalistką współtworzącymi nagranie zasługuje na uznanie i przebiega prawidłowo. Zauważalne jest wzajemne zrozumienie w budowaniu ekspresji oraz właściwego odczytania tekstu. Zarejestrowane na nośniku elektronicznym utwory mają przez to swój indywidualny charakter i siłę przekazu. Na taką ocenę nie mają wpływu drobne uchybienia intonacyjne np. w duecie *O soave fanciulla*, szczególnie na samogłosce „o”.

Pan Jintang Lou dobrze odnajduje się w repertuarze werystycznym zarówno Giacomo Pucciniego, jak i Shi Guangnama, umiejętnie prowadząc głos we fragmentach legato, jak i o

charakterze recytatywnym. W moim odczuciu szczególnie wykonanie arii Rudolfa z I aktu opery *Cyganeria – Che gelida manina* należy uznać za bardzo dobre zarówno od strony wokalne, jaki i wyrazowej, poprzez wyczuwalny spokój w prowadzeniu głosu, zastosowane tempo oraz właściwe budowanie kulminacji.

Zapisane na nośniku elektronicznym fragmenty opery *Smutek Shi Guangnama* również zasługują na uznanie. Od strony muzycznej kompozycja moim zdaniem nie jest jednolita stylistycznie, poczynając od pierwszej arii *Odebrała mi serce* (nr 5) w stylu włoskiej pieśni neapolitańskiej, aż po *Ostry miecz przebija moje serce* (nr 8), bardzo zróżnicowanej formalnie, dynamicznie i wyrazowo. Przeplatają się w niej fragmenty recytatywne z długimi frazami, często zmienia się tempo i charakter a wysokie „c” jest ukoronowaniem tej arii. To moim zdaniem najbardziej przekonujący utwór z zarejestrowanych fragmentów tej opery. Trzeba również zwrócić uwagę, że głos Jintang Lou w repertuarze chińskim brzmi trochę inaczej, co zapewne związane jest ze specyfiką języka chińskiego i nieco innym umiejscowieniem i formą samogłosek, przez co w prowadzeniu głosu pojawia się delikatny „groszek”. Wydaje się również, że niektóre fragmenty mogłyby zawierać większe zróżnicowanie tempa i spokojniejsze wykończenie fraz.

Powyższe uwagi jednoznacznie wskazują, że pan Jintang Lou jest artystą o dużych możliwościach wokalnych, w sposób świadomy kształtującym obraz wykonywanych utworów oraz potrafiącym dobrze współpracować z innymi wykonawcami nad wartościowymi i oryginalnymi przedsięwzięciami muzycznymi. Pozwala to na osiągnięcie bardzo dobrych efektów artystycznych, czego przedstawione nagranie jest dowodem.

Część opisowa

Praca doktorska pana Jintong Lou pt. „Weryzm jako źródło idei muzycznych i dramatycznych w operze – na przykładzie włoskiej opery *Cyganeria* i chińskiej opery *Smutek*” składa się ze Wstępu, 4 Rozdziałów oraz Zakończenia. Pracę poprzedza Streszczenie w języku polskim. Brak jest streszczenia w języku angielskim. Całość pracy dopełnia Bibliografia z podziałem na monografie (13 pozycji), artykuły w czasopiśmie (33 pozycje), prace dyplomowe i doktorskie (26 pozycji), partytury (2 pozycje) oraz Podziękowanie.

Od strony formalnej praca napisana jest bardzo starannie. Autor dokładnie opisuje cytowane dzieła oraz szczegółowo wskazuje ich źródła. Przypisy są czytelne i stosowane konsekwentnie. Pewnym mankamentem jest brak opisu zamieszczonych przykładów muzycznych, które co prawda opisane są w tekście pracy, jednak odnoszą się do wyciągu fortepianowego opisywanych dzieł, zaś w bibliografii wydawnictwa te figurują jako partytury. Ponadto w przypadku opery *Smutek Shi Guangnama* widnieje tylko dopisek (1981) bez wskazania miejsca i daty wydania oraz nazwy wydawnictwa (zob. str. 99 pracy doktorskiej). Zauważyć można nieliczne, drobne niedociągnięcia literowe lub tzw. „wiszące litery”. Moim zdaniem nie wpływa to jednak na pozytywną ocenę strony formalnej pracy.

Jak zwykle w przypadku prac chińskich doktorantów wątpliwość moja pojawia się w przypadku cytowania autorów chińskich lub prac wydanych w Chinach. Autor posługuje się w opisie tytułów tych prac tłumaczeniem na język polski, co komplikuje możliwość zweryfikowania ich źródła. Wskazuję na ten problem, chociaż sam nie znajduję sposobu jak go rozwiązać.

Również powoływanie się na prace dyplomowe budzi moje pewne wątpliwości gdyż jako takie nie są one pracami naukowymi. Mogą stanowić one materiał pomocniczy, który wskazane by było wyodrębnić w Bibliografii.

Należy jednak podkreślić, że w mojej ocenie nie wpływają one na ogólny pozytywny odbiór przedstawionej rozprawy doktorskiej oraz wkład autora w dogłębne i szczegółowe zbadanie tematu.

We *Wstępie* pan Jintang Lou ukazuje genezę włoskiego nurtu realistycznego w literaturze i sztuce noszącego nazwę weryzm. Wskazuje cele pracy i uzasadnia skoncentrowanie się na dwóch przykładach włoskiej i chińskiej opery reprezentatywnej dla tego nurtu. Autor podkreśla, że w przypadku opery chińskiej korzystać będzie z tłumaczenia na język polski Marcina Łochowskiego oraz własnego. Uzasadnia również schemat pracy i zastosowane metody badawcze.

Rozdział I to niejako wprowadzenie i syntetyczne ujęcie pojęcia *weryzm* w znaczeniu historycznym. Określenie tego pojęcia, jego głównych przedstawicieli w literaturze oraz ogólna charakterystyka estetyczna. W dalszej części rozdziału autor dokonuje przeglądu opery werystycznej w kontekście historycznym i społecznym. Odnosi się do tradycji realizmu w operze europejskiej przywołując najważniejszych kompozytorów i ich dzieła. Rozdział ten jest również próbą określenia cech estetycznych oraz ogólnego opisanie języka i stylu muzycznego tego okresu. Wszystkie zagadnienia autor przedstawia w bardzo skondensowanej formie, wystarczającej moim zdaniem do nakreślenia ogólnego obrazu tego kierunku.

Rozdział II również w bardzo skondensowanej formie dostarcza informacji o źródłach i cechach weryzmu w poszczególnych formach muzycznych, poczynając od arii, duetów, ansambli i scen zbiorowych na partii instrumentalnej kończąc. Te pobieżne rozważania autor odnosi głównie do twórczości G. Pucciniego.

Rozdziały III i IV rozprawy doktorskiej pana Jintang Lou są kluczowe dla tematu niniejszej pracy i dlatego należy je rozpatrywać razem. To szczegółowa analiza różnych aspektów konkretnych dzieł operowych dokonana na zasadzie paraleli. Można odnieść wrażenie, że autor te same zagadnienia oraz tę samą problematykę odnajduje w jednym i drugim utworze, dokonuje dokładnej analizy poszczególnych fragmentów tych oper nie tylko od strony teoretycznej i zastosowanych zabiegów pozwalających na zakwalifikowanie i odnalezienie cech werystycznych, ale także odnosząc się do własnych doświadczeń wykonawczych. Te dwa rozdziały bardzo ciekawe, w których autor dogłębnie bada i analizuje poruszane kwestie, stanowią o znacznej wartości niniejszej pracy doktorskiej. Opisywane zagadnienia poparte są licznymi przykładami nutowymi stosowanymi z wyczuciem i konsekwencją.

Podsumowaniem opisanych wcześniej badań pana Jintang Lou jest dość obszerne i ciekawe *Zakończenie*. Jak sam wskazuje „Poprzez studium analityczne nad *Cyganerią* i *Smutkiem* autor starał się odkryć, że choć dwie opery pochodzą z różnych krajów i epok, powstały w całkowicie odmiennych realiach kulturowych, pomimo zastosowania dość

odmiennych technik kompozytorskich i oparcia na innych librettach, to obie zarówno pod względem muzycznym jak i dramatycznym cechują się stylem werystycznym. (...) W obu utworach pod względem tworzenia muzyki i budowy dramatyzmu kompozytorzy wyszli poza tradycyjne metody twórcze, stawiając za priorytet konieczność komponowania w taki sposób, aby fabuła odzwierciedlała prawdę.”¹

Jak wskazano powyżej te założenia autorowi pracy doktorskiej udało się zrealizować. Ogólnie praca pana Jintang Luo jest ciekawa i wartościowa. Napisana ładnym stylistycznie językiem, czytelnym i zrozumiałym.

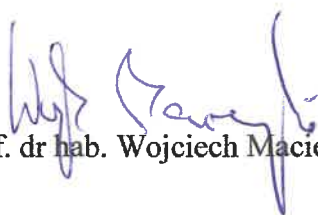
Konkluzja

Jak z powyższego wynika, dzieło artystyczne będące częścią pracy doktorskiej pana Jintang Luo, ze względu na jego własne doświadczenia artystyczne i interpretacyjne oraz wartość artystyczną zawiera w sobie znaczne znamiona oryginalności, zaś jego opis pomimo drobnych, wskazanych w recenzji uwag, stanowi wartościowy wkład do badań nad muzyką operową oraz stanowi przyczynek do zrozumieniem odrębności kulturowych i wzajemnego przenikania nurtów estetycznych i filozoficzno-społecznych w muzyce europejskiej i azjatyckiej.

W mojej opinii praca spełnia ustawowe wymagania art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz.742 z późn. zm.)

W związku z powyższym wnoszę o przyjęcie przedstawionej pracy doktorskiej pana Jintang Luo.

Poznań, 09.01.2025 roku

prof. dr hab. Wojciech Maciejowski

---

¹ Jintang Luo, *Weryzm jako źródło idei muzycznych i dramatycznych w operze – na przykładzie włoskiej opery Cyganeria i chińskiej opery Smutek*, praca doktorska, UMFC Warszawa, 2024 r., s. 93.